

Memòria Científica de Prospecció Arqueològica Superficial del Pla
Parcial S3 de Banyeres del Penedès (Baix Penedès)

Francisco José Cantero Rodríguez
Món Iber Rocs, S. L.
2010

ÍNDEX

1.- Introducció.....	pag. 2
2.- Marc geogràfic.....	pag. 4
3.- Marc històric.....	pag.6
4.- Metodologia.....	pag.7
5.- Protecció del Patrimoni Històric-Cultural.....	pag.11
6.- Resultats obtinguts.....	pag.12
6.1.- Elements afectats directament per “Pla Parcial S. El Castell al municipi de Banyeres del Penedès (Baix Penedès)”.	
6.2.- Elements propers a “Pla Parcial S3. El Castell al municipi de Banyeres del Penedès (Baix Penedès)”.	
7.- Conclusions.....	pag.39
8.- Bibliografia.....	pag.40

Documentació fotogràfica

Planimetria

1.- INTRODUCCIÓ

Aquesta memòria correspon als resultats de la prospecció arqueològica superficial de l'àrea afectada pels “**Pla Parcial S3. El Castell, Banyeres del Penedès (Baix Penedès)**”, motivació d'Aquesta memòria arqueològica.

El projecte, amb tots els apartats que es sol·liciten per tal d'autoritzar les intervencions arqueològiques preventives d'acord amb el Decret 78/2002, de 5 de març del Reglament de Protecció Arqueològica i Paleontològica, ha estat elaborat per l'arqueòleg de l'empresa d'arqueologia MÓN IBER - ROCS S. L. “Recerca i difusió de la Cultura Ibèrica”, Francisco José Cantero Rodríguez.

L'entitat sol·licitant de la intervenció és **Glosil Edificaciones S.L.**, que és qui finança els treballs.

La tasca encomanada a l'empresa MON IBER ROCS S.L. “Recerca i Difusió de la Cultura Ibèrica” se centra en la vessant del patrimoni històric-cultural. Per dur a terme aquests treballs, primer s'ha realitzat una recollida de documentació (hem consultat l'Inventari del Patrimoni Arqueològic, l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya per tal de saber si aquests tenien un catàleg del pla especial i de protecció dels elements Històric-arquitectònic) i posteriorment una prospecció superficial per la zona afectada pel projecte. Els treballs de prospecció superficial han estat realitzats per l'arqueòleg Francisco José Cantero Rodríguez entre els dies 1 i 11 de març de 2010 d'acord amb la corresponent resolució de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya que autoritza els treballs i n'atorga la direcció a Francisco José Cantero Rodríguez.

Les tasques de prospecció realitzades degut a l'esmentat projecte afecten una superfície de 3,7 hectàrees que és la superfície afectada pel nou projecte del

Pla Parcial S3 el Castell. Es tracta de les vessants sud d'un turó situat al centre de Banyeres, entre la Torre de banyeres i el bosc del Pujolet.

Coordenades: 1° 34' 55" 41° 16' 50"

UTM: X381062.1 Y: 571131.1

172 m.snm

2.- MARC GEOGRÀFIC

El municipi de Banyeres del Penedès és situat a la depressió penedesenca, depressió formada per les serralades Litoral i Pre-litoral, al centre de la comarca del Baix Penedès, a 6 Km. Al Nord-est del Vendrell. Té una extensió territorial d'uns 12,14 Km², els seus límits són: al nord, Llorenç i Sant Jaume dels Domenys, a l'est l'Arboç; al sud, el Castellet i la Gornal, Bellvei i Santa Oliva; a l'oest limita amb Albinyana, Santa Oliva i la Bisbal.

El terreny és suaument ondulat, amb una lleugera inclinació al NE-SO, la Mateixa que segueix la Riera de Banyeres.

El poble de Banyeres de Penedès es troba situat a redós del puig (172 m. Alt), on hi ha les restes de l'antic castell. El nucli vell es troba entorn del carrer Major, al qual s'hi accedeix per un pas cobert, essent versemblant que el nucli primitiu coincidiria amb el recinte del castell. El poble s'estengué posteriorment cap a la plaça de l'Om, on hi ha l'església parroquial, i la plaça de l'Ajuntament. Recentment al costat del poble vell ha sorgit un barri nou, que és format per blocs de pisos que no respecten en absolut la tipologia de la resta d'edificacions del poble.

La població es concentra majoritàriament en tres aglomeracions: Saifores, Sant Miquel i el cap del municipi, Banyeres, encara que hi ha poblament en masies i a l'actualitat en urbanitzacions.

L'àrea a prospectar presenta una extensió de 3,7 Ha. que és la superfície afectada pel nou projecte de pla parcial S3. El Castell al municipi de Banyeres del Penedès (Baix Penedès)". Els límits de l'àrea afectada la formen un conjunt de partides delimitades pel nord per El nucli antic de Banyeres del Penedès al

sud pel turó del Pujolet i a l'est per un magatzem modern i les edificacions modernes de la Rambla del Pujolet.

S'adjunta situació del traçat de la prospecció en planimetria, així com també un plànol de situació general.

3.- MARC HISTÒRIC

El primer nucli poblat que es coneix al municipi de Banyeres es situa als terrenys de Can Canyís, on l'any 1960, s'hi descobrí una important necròpolis de la primera edat del ferro. Així mateix cal destacar l'important El Poblat ibèric de Masies de Sant Miquel, el qual presenta una extensió entre 3 i 4 ha. On els últims sondatges constaten que estaria protegit per una potent muralla amb torres i fossar. A més, el terme de Banyeres del Penedès és una zona amb força restes ibero-romanes.

El primer esment documentat conegut del lloc de Banyeres data dels anys 938/939, en una confirmació de les possessions del Monestir de Sant Cugat a càrrec del rei Franc Lluís Ultramarí.

L'any 1032 el Bisbe Guadalt i els canonges de la seu de Barcelona van fer establiment del castell de Banyeres, amb els seus termes i pertinences, propietat de l'església de Barcelona.

Així, el poble de Banyeres s'originà a partir del castell o la torre de Banyeres, prop de les quals s'edificaren les cases pairals (Cal Ventosa, Cal Figueres, Cal Torres), i aquest indret, el més antic del nucli, es coneix com el carrer major.

El poble actualment està dividit en dos nuclis: el nou i el vell. El nucli vell està compost per les cases pròpies de la zona als volts del carrer major, la plaça de l'om i la plaça de l'Ajuntament, i el nucli nou està situat a tocar del poble, compost pels blocs de pisos construïts per als immigrants.

4.- METODOLOGIA

La metodologia utilitzada pel desenvolupament del nostre estudi es la següent:

- Consulta de la documentació existent als inventaris de Patrimoni Arqueològic i Patrimoni Arquitectònic de la *Direcció General de Patrimoni de la Generalitat de Catalunya*. Identificació dels elements propers o afectats directament per “**Pla Parcial S3. El Castell, Banyeres del Penedès (Baix Penedès)**”.

- Prospecció Superficial, amb l'objectiu:

En primer lloc, revisar les zones prèviament identificades a la consulta documental, properes o directament afectades pel projecte, i determinar, amb el treball de camp, el seu estat actual.

En segon lloc, la prospecció superficial té com objectiu la identificació i delimitació de nous elements del Patrimoni no documentats fins ara, veure el seu estat de conservació i l'abast de les obres de construcció de l'àrea residencial.

Pel que fa al registre dels elements del Patrimoni Arqueològic, Arquitectònic i Etnogràfic, que es revisen o que s'identifiquen per primera vegada es durà a terme la recollida de tres tipus diferents d'informació:

1-Fitxes de Patrimoni Històric- Cultural: s'utilitzaran els mateixos camps que a les fitxes de l'Inventari General de la *Direcció General de Patrimoni de la Generalitat de Catalunya*.

2-Registre Fotogràfic del recorregut del traçat de la nova autovia i de les zones o elements d'interès Patrimonial.

3-Planimetria amb la situació dels elements del Patrimoni localitzats o revisats.

A la Memòria de la Prospecció es detallaran els elements de nova identificació així com les diferents categories dels mateix. De tota manera presentem breument alguns del més importants:

A- Elements del Patrimoni Arqueològic: Concentracions de materials ceràmics o restes de construccions i estructures

B- Elements del Patrimoni Històric-Etnogràfic:

-Elements arquitectònics: Torres, Cases de Camp/Granges, Ermites/Esglésies o qualsevol element de caràcter religiós, etc.

-Marques de territori: Fites, creus de terme, etc.

-Elements Etnogràfics d'Activitats econòmiques: cabanes de pastor, camins ramaders, forns, molins, elements associats a la organització de l'aigua: pous, nòries, basses i sèquies.

Per realitzar aquest treball hem partit dels plànols que ens ha proporcionat l'Empresa Glosil Edificaciones S.L. on es contempla l'emplaçament de la proposta de Pla Parcial S3. El Castell.

Com ja hem comentat abans, aquest treball s'ha basat en primer lloc en una recerca bibliogràfica dels jaciments arqueològics i elements de patrimoni arquitectònic que es podien veure afectats pel projecte. I en segon lloc s'ha procedit a realitzar una prospecció superficial *in situ* de totes aquelles àrees afectades igualment per la proposta del pla parcial. Així mateix, i com a mesura informativa i de protecció, s'ha tingut present en aquest estudi tot aquell patrimoni arqueològic i arquitectònic proper a l'àrea afectada.

La tasca documental ha consistit en realitzar un buidat bibliogràfic de tota la documentació relativa al patrimoni arqueològic i arquitectònic que es podia trobar en la zona afectada i determinar així la presència o no d'elements patrimonials directa o indirectament afectats. Per tal de portar a terme aquesta feina de documentació, hem consultat l'Inventari del Patrimoni Arqueològic, l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya.

Pel que fa al treball de camp, la prospecció sobre el terreny s'ha dut a terme de forma intensiva en la zona directament afectada.

Per facilitar la localització directa i immediata en el mapa de tots els jaciments i dels elements arquitectònics catalogats en l'Inventari del Patrimoni Arqueològic i en l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya, s'ha procedit de la següent manera: s'ha numerat cadascun dels punts de forma correlativa, 1, 2; seguit del mot arqueologia o arquitectònic segons el tipus.

Adjuntem també un mapa de situació a escala 1:50.000 on situem els diferents elements arquitectònics i arqueològics catalogats.

A part, s'ha realitzat una fitxa on consta les característiques més importants de cadascun dels elements catalogats segons les dades aportades per les fitxes

de l'Inventari del Patrimoni Arqueològic, de l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya.

Adjuntem també la documentació fotogràfica amb el seu corresponent inventari. Les fotografies recullen diferents trams de les parcel·les dins els límits de l'àmbit de modificació.

5.- PROTECCIÓ DEL PATRIMONI HISTÒRICO-CULTURAL

La Legislació sobre el Patrimoni es basa en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/1993, publicada en el DOGC núm. 1807 de l'11 d'octubre de 1993. Aquesta llei estableix com a nivell màxim de protecció la categoria de BCIN (Bé Cultural d'Interès Nacional). La llei reconeixia com a BCIN aquells elements que havien estat declarats anteriorment com BIC (Bien de Interés Cultural) per la legislació estatal i, posteriorment, s'ha anat procedint a la declaració de nous elements.

Un segon nivell és el dels BCIL (Bé Cultural d'Interès Local). Es tracta d'aquells béns del Patrimoni Cultural que, malgrat la seva importància, no compleixen les condicions pròpies dels BCIN. Correspon als municipis la declaració d'un element com a BCIL.

La legislació estableix que ni els BCIN ni els BCIL no poden ser destruïts en cap cas.

A més, la llei 9/1993 del Patrimoni Històric Català estableix també la protecció dels jaciments arqueològics, catalogats o no, de forma que no poden ser destruïts si no és amb l'autorització de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.

6.- RESULTATS OBTINGUTS

Un cop realitzada la recerca documental i la prospecció arqueològica s'ha pogut constatar que no hi ha elements d'interès arqueològic o arquitectònic que quedin afectats directament pel límit de **“Pla Parcial S3. El Castell al municipi de Banyeres del Penedès (Baix Penedès)”**.

Per tal d'exposar els resultats obtinguts un cop realitzada la prospecció, els hem dividit en dos apartats un primer els punts afectats directament pels límits del sector afectat, i un segon apartat en el qual parlarem dels punts que es troben propers al sector.

6.1.- Elements afectats directament per “Pla Parcial S3. El Castell al municipi de Banyeres del Penedès(Baix Penedès)”

Un cop realitzat el buidat de la documentació referent al patrimoni arqueològic i arquitectònic, així com la prospecció sobre el terreny, el resultat no ha proporcionat elements pel que respecta a la àrea afectada de forma directa pel traçat de la proposta del Pla Parcial S3. El Castell. Tots els elements documentats en el municipi en el qual s'emplaça el sector industrial, tant del tipus arqueològic com arquitectònic, es troben en un radi bastant allunyat de la nostra àrea d'estudi.

La prospecció superficial intensiva era, doncs, necessària de cara a constatar amb seguretat que no hi hagués cap jaciment no documentat fins al moment.

Respecte al traçat, hem de dir que aquest afecta principalment 1 camp actualment llaurat i un petit camp erm i un camí de terra que comunica el turó de la torre de Banyeres i el turó del Pujolet. Cal dir que el fet que la majoria de camps siguin actualment llaurats faciliten, en principi, la detecció de possibles jaciments arqueològics ja que no només es troben nets d'herbes que dificulten l'observació de fragments ceràmics sinó que estan llaurats i, per tant, amb la terra remoguda és més fàcil que aflorin els esmentats fragments de ceràmica. D'altra banda, en diversos punts hi ha els marges de les terrasses dels camps de conreu que tallen el terreny i això també facilita la identificació de possibles restes en aquests punts, ja que permet veure en alçat si hi ha estructures seccionades així com observar l'estratigrafia i si hi ha materials antics en la mateixa. Finalment esmentar que a la banda est, actualment, hi trobem unes zones de magatzematge de fàbriques en ús.

Els resultats de la prospecció han estat totalment negatius, ja que en tot el recorregut no s'ha localitzat ni un sol fragment ceràmic o constructiu que es pugui identificar com a antic, entenent com tal d'època ibèrica o romana. Tot el material que apareix en superfície és d'època moderna o contemporània, abundant-hi la porcellana.

6.2. Elements propers a l'emplaçament de "Pla Parcial S3. El Castell al municipi de Banyeres del Penedès (Baix Penedès)".

A continuació enumerem aquells elements que es troben propers al traçat del sector afectat i que es troben catalogats en l'Inventari del Patrimoni Arqueològic o Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya.

6.2.1.- Elements de tipus Arquitectònic.

ELEMENT 1. Arquitectònic

NOM: CASTELL DE BANYERES

TERME MUNICIPAL: BANYERES DEL PENEDEÈS

COMARCA: BAIX PENEDEÈS

TIPUS: FORTIFICACIÓ

ESTIL: TORRE DE GUAITA MEDIEVAL

CRONOLOGIA: X-XVII

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

SITUACIÓ: BANYERES DEL PENEDEÈS POBLE

DESCRIPCIÓ:

Del castell únicament es conserva una torre mig enderrocada, de planta circular amb carreus irregulars. Presenta una alçada d'uns 6 metres. En unes excavacions dutes a terme l'any 1967 hom trobà unes escasses restes del cos del castell. El seu entorn ha estat arranjat i convertit en un atractiu mirador.

ELEMENT 2. Arquitectònic

NOM: ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANTA EULÀLIA

TERME MUNICIPAL: BANYERES DEL PENEDÈS

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: ESGLÉSIA

ESTIL: GÒTIC TARDÀ

CRONOLOGIA: SEGLE XVII

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

SITUACIÓ: BANYERES DEL PENEDÈS POBLE

DESCRIPCIÓ:

És col·locada damunt d'un petit terraplè, al qual s'accedeix mitjançant una doble escalinata. És situada a la plaça de l'Om, fora del nucli primitiu del poble. L'església, d'una nau amb capelles laterals i absis poligonal, és datada el 1685 a l'interior de la nau; posteriorment, potser cap al 1780, fou sobrealçada. La façana, llisa, presenta un portal d'arc de mig punt, descentrat respecte l'eix de simetria. Aquest portal, casl situar-lo dins la tradició romànica del segle XIII, encara que la seva datació és incerta. El nivell de l'antiga coberta és marcat per la presència de tres gàrgoles a la façana, que després fou realçada amb un pany de paret en el qual s'obren tres ulls de bou.

L'interior, d'una nau amb capelles laterals, és de dimensions reduïdes. La nau és coberta amb volta de creueria, i dividida per un arc toral apuntat, que descansa sobre un parell de columnes amb el capitell troncopiramidal. Les capelles laterals comuniquen a la nau mitjançant arcs de mig punt, i al damunt

hi ha un seguit de petits balconets.

ELEMENT 3. Arquitectònic

NOM: CAL FIGUERES

TERME MUNICIPAL: BANYERES DEL PENEDÈS

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: EDIFICI

ESTIL: OBRA POPULAR

CRONOLOGIA: INDETERMINAT

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

SITUACIÓ: Carrer Major,1 del Poble

DESCRIPCIÓ:

La casa és edificada en part sobre un pas cobert, sostingut per tres arcs de mig punt, de pedra, que dóna pas al carrer Major i que sembla guardar l'accés al recinte de l'antic castell. La façana que dóna a la plaça de l'Om, presenta un seguit d'obertures distribuïdes irregularment, i unes golfes amb finestres d'arc rodó, reedificades modernament.

ELEMENT 4. Arquitectònic

NOM: CAL TORRES

TERME MUNICIPAL: BANYERES DEL PENEDÈS

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: EDIFICI

ESTIL: ECLECTICISME

CRONOLOGIA: SEGLE XIX -XX

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

SITUACIÓ: Carrer Major, 3 de Banyeres Poble

DESCRIPCIÓ:

Edifici de grans dimensions, que es compon de planta baixa, pis i golfes. La façana té dos portals d'arc rebaixat i finestres enreixades a la planta, balcons al pi i finestres a les golfes. La part posterior presenta un porxo i un pati amb arcades que donen a un jardí.

ELEMENT 5. Arquitectònic

NOM: L'ANTIC HOSTAL

TERME MUNICIPAL: BANYERES DEL PENEDÈS

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: EDIFICI

ESTIL: OBRA POPULAR

CRONOLOGIA: XVIII

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

SITUACIÓ: Carrer Major 12

DESCRIPCIÓ:

L'edifici consta de planta baixa, pis i golfes. La façana presenta un portal adovellat i finestres amb el marc de pedra, datades al 1776 i el 1787. A l'esquerra hi ha un magatzem i, al seu davant, un celler amb cups que data del 1771.

ELEMENT 6. Arquitectònic**NOM:** CAL VENTOSA O CAL BOFILL**TERME MUNICIPAL:** BANYERES DEL PENEDEÈS**COMARCA:** BAIX PENEDEÈS**TIPUS:** EDIFICI**ESTIL:** NOUCENTISTA**CRONOLOGIA:** SEGLE XX**ESTAT DE CONSERVACIÓ:** BO**SITUACIÓ:** Carrer Major**DESCRIPCIÓ:**

Edifici consta de tres plantes , i és flanquejat per una imponent torre de quatre plantes. La façana presenta obertures d'arc rebaixat a la planta baixa; una gran balconada sobre cartel·les i obertures d'arc escarser a la planta noble; i unes finestres quadrades de record secessionista a la planta superior. A la dreta hi ha la torre de quatre pisos, l'últim del qual és un mirador amb columnes que suporten un terrat amb balustrada.

L'edifici és d'estil noucentista, conservant una decoració de caire modernista, visible a la franja floral que recorre tota la façana a l'alçada del primer pis.

A l'esquerra de l'edifici hi ha la casa dels masovers, un edifici de tres plantes,

contemporani de la casa pairal. És fet de paredat amb les cantoneres i els marcs de maó vist. Al seu davant hi ha el celler, format per tres naus sota coberta a dues vessants, i que data també de la mateixa època.

ELEMENT 7. Arquitectònic

NOM: SANTA MARIA DEL PRIORAT DE BANYERES

TERME MUNICIPAL: BANYERES DEL PENEDEÈS

COMARCA: BAIX PENEDEÈS

TIPUS: ESGLÉSIA

ESTIL: ROMÀNIC

CRONOLOGIA: SEGLE XII

ESTAT DE CONSERVACIÓ: REGULAR

SITUACIÓ: Carretera del cementiri

DESCRIPCIÓ:

Antic priorat benedictí. En resta només una petita església de dues naus i dos absis. La nau primitiva (d'època romànica) és de planta rectangular, coberta amb una volta de canó que descansa sobre un arc toral. Té adosada un altre nau, d'època posterior de característiques similars tot i que més baixa.

L'edifici fou abandonat al 1835 arran de la desamortització i patí nous atacs el 1936. Finalment la capella fou restaurada el 1949 sota la direcció de mossèn Miquel Badosa.

ELEMENT 8. Arquitectònic

NOM: LA CASA MURADA

TERME MUNICIPAL: BANYERES DEL PENEDÈS

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: EDIFICI

ESTIL: OBRA POPULAR

CRONOLOGIA: SEGLE XIII

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

SITUACIÓ: Al costat del torrent del Papiolet

DESCRIPCIÓ:

Masia d'origen medieval que integra diverses dependències, és presidit per una torre, feta amb encofrat de tàpia, que podria datar probablement del segle XIII. Al costat de la torre hi ha la casa, feta també de tàpia que ha estat modificada posteriorment. Consta de dues plantes i golfes, sota coberta a dues vessants. Al pis hi ha obertures gòtico-renaixentistes, i a les golfes finestretes com les de la torre. A la dreta té adossat un gran celler, d'època molt posterior, que amaga la part baixa de la torre. El conjunt, que és precedit d'un pati, és tancat per un mur o baluard que té adossada una capella de construcció recent que avui resta sense culte.

ELEMENT 9. Arquitectònic

NOM: CAL MATA

TERME MUNICIPAL: SAIFORES (Banyeres)

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: EDIFICI

ESTIL: OBRA POPULAR

CRONOLOGIA: SEGLE XIV

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

SITUACIÓ: Carretera de saifores

DESCRIPCIÓ:

Es compona de dues plantes. Els baixos presenten una porta d'arc de mig punt amb dovelles de pedra. El pis noble presenta dues finestres amb llinda i marc de pedra. Al costat de la casa vella, el 1915, fou construïda la casa nona de Cal Mata, on abans hi havia l'antic celler.

ELEMENT 10. Arquitectònic

NOM: CAL GARRIGA

TERME MUNICIPAL: SAIFORES (Banyeres)

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: EDIFICI

ESTIL: POPULAR

CRONOLOGIA: SEGLE XVIII

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

SITUACIÓ: Carrer Major,3.

DESCRIPCIÓ:

Antiga masia del nucli de Saifores, que integre elements d'èpoques diverses.

La façana que dona al carrer Major és l'actual part del darrera de la casa.

Presenta les antigues façanes de dues cases: núm 3 i 5.

La núm 3 els baixos consten d'una porta d'arc de mig punt tapiada, damunt la qual hi ha restes d'un escut. El pis noble consta d'una gran finestra amb base, trencaaigües i arc rebaixat.

A la núm. 5 resalta la data 1765 a la porta d'entrada i unes finestres amb llinda dentada que presenta una creu grega en relleu. La part del davant de la casa presenta un baluard amb portalada d'arc rebaixat i els dos pisos de l'habitatge.

A l'esquerra s'alça una torre amb cobertes de dues vessants i tres finestres de mig punt. Cal destacar el sostre del celler, que presenta un teixit de troncs i branques d'arbre.

ELEMENT 11. Arquitectònic

NOM: CAN CANYIS

TERME MUNICIPAL: Sant Miquel (Banyeres)

COMARCA: BAIX PENEDEÈS

TIPUS: EDIFICI

ESTIL: POPULAR

CRONOLOGIA: INDETERMINADA

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

SITUACIÓ: Barri de Sant Miquell

DESCRIPCIÓ:

Masia que presideix el veïnat de Sant Miquel que integra edificacions d'època diversa. La casa consta de tres plantes sota coberta a dues vessants. Tot el conjunt de les dues cases (amos i masovers) és arrebossat i emblanquinat.

ELEMENT 12. Arquitectònic

NOM: ERMITA DE SANT MIQUEL

TERME MUNICIPAL: SANT MIQUEL (BANYERES)

COMARCA: BAIX PENEDEÈS

TIPUS: ERMITA

CRONOLOGIA: SEGLE XVIII

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

SITUACIÓ: NUCLI DE SANT MIQUEL

DESCRIPCIÓ:

Petita capella del nucli de Sant Miquel, bastida al 1766, i que consta d'una nau de dimensions reduïdes i volta lleugerament apuntada. La façana té portal d'arc

rebaixat, adovellat, rosetó i campanaret d'espedanya.

ELEMENT 13. Arquitectònic

NOM: SABARTES

TERME MUNICIPAL: BANYERES DEL PENEDÈS

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: EDIFICI

ESTIL: POPULAR

CRONOLOGIA: SEGLE XIX

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

SITUACIÓ: Carretera de Llorenç al Vendrell.

DESCRIPCIÓ:

Casal senyorial integrat per diversos edificis. És voltat per un mur amb torratxes als angles, que li confereixen un aspecte defensiu. L'edifici principal, de grans dimensions té la façana flanquejada per dues torres.

ELEMENT 14. Arquitectònic

NOM: ERMITA DE SANT PERE

TERME MUNICIPAL: SAIFORES (BANYERES DEL PENEDÈS)

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: ERMITA

CRONOLOGIA: SEGLE XV

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

SITUACIÓ: SAIFORES

DESCRIPCIÓ:

Petita capella d'origen medieval (es documenta des del 1475), situada al nucli de Saifores. És d'una coberta a dues vessants amb un embigat de fusta que descansa sobre un gran arc apuntat. La capella, que pertany a cal Mata, fou reformada al segle XVIII i ha estat restaurada modernament.

ELEMENT 15. Arquitectònic

NOM: LES ESCOLES

TERME MUNICIPAL: SAIFORES (BANYERES DEL PENEDÈS)

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: EDIFICI

ESTIL: POPULAR

CRONOLOGIA: SEGLE XX

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

SITUACIÓ: SAIFORES

DESCRIPCIÓ:

Antigues escoles de Saifores, construïdes abans del 1936, ocupen un edifici de dues plantes, amb la façana de composició simètrica, en què destaca el coronament: un frontó amb rellotge. La casa és precedida d'un jardinet amb dues palmeres.

ELEMENT 16. Arquitectònic

NOM: CELLER DE BANYERES

TERME MUNICIPAL: BANYERES DEL PENEDÈS

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: EDIFICI

ESTIL: OBRA POPULAR

CRONOLOGIA: SEGLE XX

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

SITUACIÓ: Carretera de l'Arboç

DESCRIPCIÓ:

Celler cooperatiu, fundat l'any 1918, que comprèn una nau coberta a dues vessants, amb la façana de coronament ondulat. La nau de l'esquerra fou construïda posteriorment, a imitació de la primera.

6.2.2.- Elements de tipus Arqueològic.

ELEMENT 1. Arqueològic

NOM: TORRE DE BANYERES

TERME MUNICIPAL: BANYERES DEL PENEDÈS

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: DESCONEGUT

CRONOLOGIA: IBÈRIC/MEDIEVAL

ESTAT DE CONSERVACIÓ: DOLENT

COORDENADES UTM: X: 381062.1/ Y: 571131.1

DESCRIPCIÓ:

En el turó on hi ha la torre de guaita medieval de Banyeres, situat en el centre del poble, es troba el jaciment. Actualment està cobert de vegetació de pins i matolls. És a uns 10 Km del mar i a uns 169 m s.n.m. La vista des del seu cim és esplèndida, sobre tot el Baix Penedès, fet que el converteix en un punt de guaita excel·lent.

En els vessants del turó, s'havien trobat ceràmiques ibèriques i musulmanes en superfície. No hi ha notícies de restes constructives. En canvi s'han vist un mínim de tres sitges, retallades a la roca i reomplertes amb materials moderns. En les excavacions realitzades per Gemma Sabater, no es va trobar cap resta ibèrica. De fet, es veu ben clarament que el turó ha estat retallat i allò que abans devia ser la falda pendent, ara són tres terrasses ben horitzontals, que donen al turó la silueta de tres graons.

Es tracta, doncs, d'un turó on s'havien trobat ceràmiques ibèriques en superfície, sitges, sense precisió cronològica, i on els vestigis antics deuen haver desaparegut per la remodelació fortíssima a que ha estat sotmès.

ELEMENT 2. Arqueològic

NOM: MAS ROIG

TERME MUNICIPAL: BANYERES DEL PENEDEÈS

COMARCA: BAIX PENEDEÈS

TIPUS: DESCONEGUT

CRONOLOGIA: IBÈRIC

ESTAT DE CONSERVACIÓ: DOLENT

COORDENADES UTM: X: 379539.05/ Y: 568915.89

DESCRIPCIÓ:

A l'est del Mas Roig i de l'ermita, en uns camps plantats de vinya i sobre un petit turó on hi ha un femer, es troben ceràmiques en superfície. Els camps són molt plans, queden a l'est del torrent de Banyeres, a uns 130 m s.n.m. i a uns 8 Km del mar. La dispersió de les troballes és de 160 per 100 m (aquests darrers 100 m queden limitats per una valla que no ens permet seguir la prospecció).

Ens ha informat d'aquestes troballes, Alfons Galvan, de Santa Oliva. Hi hem trobat força fragments de ceràmica ibèrica, a més d'un de campaniana A, un de morter púnic-ebussità, un d'àmfora púnic-ebussitana, una vora d'àmfora greco-itàlica, una vora de Dressel 1B, fragments sense forma d'àmfora itàlica, una vora de kalathos pintat i diversos fragments de tègula amb vora.

Probablement es tracta d'un establiment rural de tradició ibèrica, romanitzat.

ELEMENT 3. Arqueològic

NOM: LES MASIES DE SANT MIQUEL

TERME MUNICIPAL: SANT MIQUEL (BANYERES DEL PENEDÈS)

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: DESCONEGUT

CRONOLOGIA: IBÈRIC/ ROMÀ

ESTAT DE CONSERVACIÓ: BO

COORDENADES UTM: X: 379424.87/ Y: 569845.27

DESCRIPCIÓ:

El poblat ibèric de les Masies de Sant Miquel, és al sud del barri d'aquest nom, agregat de Banyeres, a uns 50 m de l'ermita de Sant Miquel, a l'oest del torrent de Banyeres o de Sant Miquel, al costat d'un petit turó que ha estat quelcom rebaixat per les labors de conreu, al costat de la casa dels Acosta i dins de la seva finca. És a uns 9 Km del mar i a uns 140 m s.n.m., en una zona actualment bastant planera. Ocupa unes quatre hectàrees.

Ferrer i Giró (1943) ja havien detectat l'existència d'un poblat en aquest indret, amb parets i ceràmica ibèrica superficial. També es fan ressò que s'hi havia recollit una destrat de basalt, dues monedes ibèriques i dues de romanes. Solé (1948) descriu el material que ell hi recollí el 1947 i el que hi havien recollit Feliu i Grivé, dipositat al Museu de Vilafranca: ceràmica ibèrica llisa i decorada, campaniana, una destrat de basalt i un vas o pondus de pedra calcària. Rauret (1963) no distingeix bé entre Garita Vella I i II, és a dir, el poblat ibèric a l'oest del torrent i l'establiment romà a l'est. Sanmartí i Santacana (1986) hi varen fer una prospecció el 1984. Els autors de l'IPAC també hi recolliren material superficial consistent en ceràmica ibèrica, fragments de morter en pedra arenisca, vernís negre (àtiques, taller de Roses i campaniana A) i importacions púniques. No hi veieren restes constructives, però observen que la zona ha

---

estat objecte d'un rebaixament general pel cultiu, cosa que suposen que podria haver provocat una pèrdua dels nivells superiors del jaciment. Esmenten que hi ha materials als museus de la Bisbal, Vilafranca i el Vendrell. El 1987, Carrasco, Revilla i Pallejà hi varen excavar una cala, davant de la casa dels propietaris, a uns 20 m cap al sud. Localitzaren tres habitacions fragmentàries i varen establir una seqüència cronològica que va ininterrompudament del segle VI al II a.C. La cronologia dels nivells inicials permet relacionar-lo amb la necròpoli paleoibèrica de Can Canyís, i considerar-lo l'hàbitat corresponent a ella. Conclouen que és significativa la perduració de l'hàbitat en la zona, amb la vil.la romana que es detecta pels voltants de l'ermita de Sant Miquel, almenys des d'època d'August i en l'alt imperi. Darrerament, el propietari va destruir part d'aquest poblat i posà al descobert les muralles, en construir una bassa per l'aigua. Alertat el Servei d'Arqueologia de la Generalitat, hi emprengué una campanya d'excavacions d'urgència, el 1998.

Es tracta d'un poblat ibèric emmurallat, de plana, del qual sabem que existia almenys entre els segles VI i II a.C.

ELEMENT 4. Arqueològic

NOM: GARITA VELLA

TERME MUNICIPAL: SANT MIQUEL (BANYERES DEL PENEDÈS)

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: DESCONEGUT

CRONOLOGIA: ROMÀ

ESTAT DE CONSERVACIÓ: DOLENT

COORDENADES UTM: X: 379517.92/ Y: 569683.71

DESCRIPCIÓ:

Enfront de l'ermita de Sant Miquel, en la riba est del torrent de Banyeres, hi ha la casa de Garita Vella i una sèrie de magatzems adjacents. Pels seus voltants i en els camps de conreu que s'extenen fins uns 200 m cap al sud, seguint la riba est del torrent de Banyeres, aproximadament fins a l'alçada del Mas Juver, es poden recollir ceràmiques romanes. La zona és relativament planera, a uns 9 Kms. del mar i a uns 140 m s.n.m. L'àrea de dispersió de materials és de 200 per 300 m.

Ferrer i Giró (1943) escriuen que en el lloc anomenat Garita Vella, s'hi veuen parets, al costat de la riera de sant Miquel, la qual divideix el poblat en dos: el de la dreta, amb ceràmica ibèrica i el de l'esquerra amb restes romanes. Solé (1948) explica com l'1 de setembre del 1947 hi va recollir ceràmica romana, campaniana, sigillata, àmfora, tègules, etc., a més de dos molins de mà, de pedra. L'extensió de les troballes –escriu- és d'uns 300 m de nord a sud. Els materials foren dipositats al Museu de la Bisbal. Segons els autors de l'IPAC, es troba material romà des dels magatzems que hi ha enfront de l'ermita de Sant Miquel (o sia, Garita Vella) i en les vinyes fins a la vora del Mas Roig, que situen uns 400 m al sud de l'ermita (nosaltres hem trobat els materials dispersos entre Garita Vella i Mas Juver, no fins al Mas Roig, que considerem un establiment separat). Puntualitzen que el material, per efecte del conreu, es

---

troba generalment en els marges de camps i a la vora dels camins, sense poder precisar una zona de major concentració. No hi aprecien restes constructives, ni tan sols tègules, en canvi hi trobaren àmfora Dressel 2-4 (no sabem si local o itàlica), TS hispànica i ceràmica de cuina africana. En la nostra prospecció, vàrem trobar fragments de ceràmica ibèrica, molt dispersos, un fragment d'àmfora Dressel 2-4 local i un fragment de vora de tapadora de ceràmica de cuina africana.

Sembla, doncs, un establiment rural d'inicis republicans i que perviu com a mínim fins l'inici del segle II

ELEMENT 5. Arqueològic

NOM: L'ERMITA DE SANT MIQUEL

TERME MUNICIPAL: SANT MIQUEL (BANYERES DEL PENEDÈS)

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: DESCONEGUT

CRONOLOGIA: ROMÀ

ESTAT DE CONSERVACIÓ: DOLENT

COORDENADES UTM: X: 379483.18/ Y: 569866.57

DESCRIPCIÓ:

Sobre una petita elevació, al marge dret, o de ponent, de la riera de Banyeres, s'aixeca l'ermita de Sant Miquel, al voltant de la qual es troben les restes. El lloc és a uns 70 m de les Masies de Sant Miquel, agregat de Banyeres, a uns 9 Km del mar i a uns 140 m s.n.m.

Grivé (1934) ja hi recollí ceràmica romana. Ferrer i Giró (1943) publicaren el

---

lloc sota el nom de Garita Vella, al costat de la riera de Sant Miquel, que, segons ells, dividia el poblat en dos: "...ha sido reconocida la existencia de otro poblado, al que pertenecen diversas paredes que aun pueden verse, situadas junto a la Riera de Sant Miquel, que divide el poblado en dos: el de la derecha, con cerámica ibérica y el de la orilla contraria, con restos romanos. El primero queda algo más elevado y en él ha sido recogida cerámica ibérica, un hacha de basalto (perdida) y hay noticia de haber aparecido también dos monedas ibéricas y otras dos romanas, todo en mal estado..." Solé (1948) hi prospectà l'agost del 1947 i diu que el material recollit pel P. Grivé i M.L. Feliu fou dipositat al Museu de Vilafranca. Rauret (1963) precisa que el material recollit el 1934 i dipositat al Museu de Vilafranca consisteix en campaniana A, campaniana B, ceràmica ibèrica llisa i pintada, TS, un pondus, una destral basàltica, estucs pintats en vermell i blau, dues monedes ibèriques i dues romanes. També explica que el 1947 s'hi va fer un altre recull ceràmic que hom guarda al Museu de la Bisbal i que el 1959-60 s'hi van excavar unes sitges que varen donar ceràmiques campanianes i ibèriques. És possible que la inscripció votiva ILER, 77 (= RIT 931), dedicada a Júpiter, procedeixi d'aquesta zona. Els autors de l'IPAC observen que en una part de les estructures no remodelades més antigues de l'ermita, es poden observar restes de paviment d'*opus signinum* de 1,50 m de longitud per uns 10 cm de gruix, i a mig metre d'aquestes restes es troba un mur, tot integrat i reaprofitat dins les estructures posteriors de l'ermita. Pels voltants hi varen recollir ceràmica ibèrica, algún fragment de campaniana A, TS sud-gàl.lica, TS hispànica, TS africana A, que dipositaren al Museu de Vilafranca del Penedès. Sanmartí i Santacana (1986) fan referència de la presència de materials romans al costat de l'ermita, entre els quals citen ceràmica romana imperial, ceràmica ibèrica, àmfora itàlica, campaniana A i ceràmica àtica del segle V a.C. Carrasco i alt. (1994), feren una recollida superficial en aquesta zona, que donà àmfora itàlica, B-oides, TS itàlica, TS hispànica, TS africana A, ceràmica de cuina africana, ceràmica romana, dòlium, àmfora Pascual 1, tègules i ímbrex. Les nostres prospeccions no ens han permès de trobar materials romans pels voltants de l'ermita, car aquesta zona s'ha convertit darrerament en una placeta ben urbanitzada. Com pensen gairebé tots els autors, en aquesta zona s'hi degué desenvolupar

---

un establiment rural romà, posterior al poblat ibèric de les Masies de Sant Miquel, potser una vil·la, i fins potser un santuari rural, que va viure com a mínim en l'alt imperi romà.

ELEMENT 6. Arqueològic

NOM: ENTRE SAIFORES I L'AUTOPISTA

TERME MUNICIPAL: SAIFORES (BANYERES DEL PENEDÈS)

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: DESCONEGUT

CRONOLOGIA: ROMÀ

ESTAT DE CONSERVACIÓ: DOLENT

COORDENADES UTM: X: 378765.73/ Y: 569666.86

DESCRIPCIÓ:

Entre Saifores i l'autopista, venint des de Santa Oliva per la carretera, a mà esquerra es troba un caminet que va a uns camps i un bosquet. En el camp sobre el bosc, es troba el jaciment. Són camps bastant planers, de cultiu de cereals. És a uns 9 Km de distància del mar i a uns 125 m s.n.m.

Alfons Galván ens mostra aquest jaciment. En el bosc, al costat del camp, hi trobem unes piles que semblen el resultat de desmuntar part del jaciment, amb molta pedra, tègules, fragments d'*opus signinum*, ímbrex i trossos de mur (de pedres lligades amb morter). Prospectem el camp, on es troben moltes ceràmiques romanes. En el mur de pedra seca, de tanca del camp, també hi ha força tègula i dòlium. L'àrea de troballes fa 65 x 102 m.

Es tracta, doncs, d'un establiment rural romà, de cronologia inicial, com a

---

mínim de primera meitat del segle I a.C. i que perviu com a mínim fins al segle II.

ELEMENT 7. Arqueològic

NOM: CASA MURADA

TERME MUNICIPAL: BANYERES DEL PENEDÈS

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: DESCONEGUT

CRONOLOGIA: IBÈRIC FINAL

ESTAT DE CONSERVACIÓ: DOLENT

COORDENADES UTM: X: 376829.65484/ Y: 570090.40873

DESCRIPCIÓ:

Prop del mas anomenat Casa Murada, l'accés al qual es realitza des d'un camí que surt del Papiolet (en la carretera de la Bisbal-Llorenç del Penedès) s'hi trobaven ceràmiques. La Casa Murada és un mas fortificat, amb un conjunt important d'edificis i corrals, situat en el punt on coincideixen els límits dels termes municipals de Banyeres, la Bisbal i Llorenç del Penedès, en la riba esquerra del torrent del Papiolet o de l'Albornar. És una zona planera, de camps de conreu, a uns 9800 m del mar i a uns 140 m s.n.m.

Solé Caralt (1948) escriu que el sis de maig del 1948 hi va trobar restes d'una casa o poblat ibero-romà, ceràmica ibèrica pintada, campaniana, ceràmica romana, un tros de molí de pedra de mà i altres restes. Precisa que "se situa al pie del camino milenario que partiendo de Valls se dirige a Vilafranca y

---

Villanueva por Bisbal, Albornar, Saifores i Gornal.” Els autors de l’IPAC ho buscaven més amunt, entre la casa i l’autopista, i no hi veieren ni ceràmica ni estructures, i pensaren que podria ser degut a les remocions de terres realitzades darrerament, fins i tot que l’emplaçament podria haver estat per on ara passa l’autopista A-2.

Nosaltres tampoc hem tornat a trobar cap resta entre la Casa Murada i l’Idiada. De totes formes, Solé diu ben clarament que era al peu del camí de la Bisbal-Albornar-Saifores, i aquest passa més al sud de l’autopista, per on ara hi ha l’Idiada. Si era al peu d’aquell camí, havia de coincidir amb el jaciment núm. 2 de Banyeres (Camps 14/15 de l’Albornar).

ELEMENT 8. Arqueològic

NOM: CAN CANYIS

TERME MUNICIPAL: SANT MIQUEL (BANYERES DEL PENEDÈS)

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: NECRÒPOLIS

CRONOLOGIA: SEGLE VI aC

ESTAT DE CONSERVACIÓ: DOLENT

COORDENADES UTM: X: 379169.19/ Y: 569954.39

DESCRIPCIÓ:

La necròpoli de Can Banyís està situada sobre el vessant sud-est d’un turó conreat d’oliveres, garrofers i vinya, prop del Mas Banyís (Masies de Sant Miquel), al costat est de la carretera que va del Vendrell a Sant Jaume dels Domenys, just abans de passar l’autopista. És a uns 9 Km del mar i a uns 145

---

m s.n.m.

Els treballs agrícoles varen fer aparèixer objectes antics procedents de tombes de la primera edat del ferro, que foren recollits i excavats per Vilaseca, Solé i Mañé, el 1960. L'arrasament era molt fort, de tal forma que no es pogué identificar el nombre d'enterraments. Tan sols es va documentar una urna vorejada per un cercle de pedres de protecció, una altra situada dins d'una esquerda de la roca i una darrera sense protecció de cap mena. El 1962, el tractor va tornar a descobrir enterraments, i se'n va poder excavar un d'intacte, amb l'urna, amb les restes de la incineració, i un dipòsit funerari consistent en l'equip d'un guerrer. En tots els casos, urnes i objectes varen aparèixer en estat molt fragmentari i remogut. Els materials daten de la primera edat del ferro i estan dipositats en el Museu del Vendrell. Padró (1971) situa els escarabeus apareguts en les tombes, en la meitat del segle VI a.C., com un grup molt uniforme.

Es tracta, doncs, d'una necròpolis d'incineració, de la primera edat del ferro, segurament corresponent al poblat de les Masies de Sant Miquel (o Garita Vella II).

ELEMENT 9. Arqueològic

NOM: CAMP 14-15 DE L'ALBORNAR

TERME MUNICIPAL: BANYERES DEL PENEDÈS

COMARCA: BAIX PENEDÈS

TIPUS: ESTABLIMENT RURAL

CRONOLOGIA: IBÈRIC I ROMÀ

ESTAT DE CONSERVACIÓ: DOLENT

COORDENADES UTM: X: 377700/ Y: 569375

DESCRIPCIÓ:

En el terme municipal de Banyeres, tocant al de Santa Oliva, en l'extrem nord-est del Circuit de Proves i Laboratori de l'Automòbil, hi havia el jaciment. Era a l'esquerra del torrent de l'Albornar o del Papiolet, en una zona molt plana, a uns 9300m del mar i a uns 130m s.n.m. Fou destruït, en construir-s'hi el circuit d'Automòbils. En la fitxa de l'IPAC el descriu així: "El camp 14, situat en l'extrem nord-est del Circuit de Proves i Laboratori de l'Automòbil, comprèn una gran extensió de terreny molt planera, a l'esquerra del torrent de l'Albornar, entre els termes municipals de Banyeres del Penedès i Santa Oliva. L'aparició de ceràmica en superfície es concreta en una petita franja situada a l'angle nord-occidental del camp 14, estenent-se a través d'una petita porció de l'extrem colindant del camp 15 (del qual està separat per una petita riera), a uns 450 m lineals al nord-est del jaciment de l'Albornar (camps 1 i 2)."

Solé (1952) donava aquest lloc com a vil.la romana, amb gran quantitat de ceràmica campaniana, sigillata, teules i àmfores. El material que hi trobà està dipositat al Museu de la Bisbal. En motiu de la construcció del Circuit de l'Automòbil, el Servei d'Arqueologia va encarregar a Codex SCCL, la prospecció i posterior excavació del jaciment, que es va dur a terme el 1991. Segons Benet i alt. (1992) la prospecció superficial va donar 556 fragments de ceràmica en un perímetre aproximat de 650 m. Les rases de prospecció foren negatives excepte una on es va documentar un mur d'una sola filada de pedres, lligades amb fang, amb un estrat associat a ella, amb materials ibèrics informes consistents en grans contenidors. Els autors de l'excavació ho interpretaren com les restes molt destruïdes d'un establiment rural, d'ordre menor en la jerarquia de jaciments ibèrics establerta per Miret, Sanmartí i Santacana (1984 i 1986) i Prevosti, Sanmartí i Santacana (1987).

7.- CONCLUSIONS

En aquest apartat passem a exposar les conclusions a les quals s'ha arribat un cop realitzades les tasques de documentació bibliogràfica i de prospecció superficial sobre el terreny.

No s'ha localitzat en tot el traçat de “Pla Parcial S3. El Castell al municipi de Banyeres del Penedès (Baix Penedès)”, ni en el seu entorn immediat, cap element d'interès per al patrimoni històrico-arqueològic. En primer lloc, no hi ha cap element documentat en l'Inventari del Patrimoni Arqueològic ni en el del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya. En segon lloc, la prospecció intensiva de tot el traçat tampoc no ens ha proporcionat dades que puguin fer pensar en la possible existència de jaciments arqueològics que puguin esdevenir afectats. En aquest sentit, hem de dir que s'ha prospectat de forma intensiva únicament el traçat estricte i el seu entorn més immediat. Si es produeixen rebaixos o moviments de terres en un radi més ample, només podem dir que no hi ha cap jaciment que s'hagi documentat fins a l'actualitat.

Les úniques restes que s'han pogut veure corresponen a murs de marges dels camps, tots ells d'època indeterminada però moderna i sense interès arquitectònic. A nivell de ceràmica apareguda en superfície, el més antic és algun fragment aïllat datable en el segle XVII i força porcellana moderna.

En conseqüència, doncs, podem concloure que no existeixen elements d'interès històrico-arqueològic que puguin esdevenir afectats per les noves obres “Pla Parcial S3. El castell a terme de Banyeres del Penedès (Baix Penedès)”, i que, per tant, no hi ha, des d'aquest punt de vista, cap objecció a fer al projecte ni mesures correctores per prendre.

És de rellevància advertir que els resultats de la prospecció arqueològica no garanteixen de forma absoluta l'absència de jaciments arqueològics desconeguts en el subsòl.

8.- BIBLIOGRAFIA

- *Inventari del Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya*, comarca del Baix Penedès. Municipi de Banyeres de Penedès.

- *Inventari de Patrimoni Arqueològic de la Generalitat de Catalunya*, comarca del Baix Penedès. Municipi de Banyeres del Penedès.

- VVAA. 1991

Coneguem la comarca. El Baix Penedès. Centre de recursos pedagògics del Baix Penedès. Grup de Ciències Socials, 1991.

- VVAA. 1982

Gran geografia comarcal de Catalunya. Núm. 7 i 8; Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona 1982.

16603TTR - S-3 EL CASTELL
BANYERES DEL PENEDES

